

Curs 2008-09 Codi :21962 Assignatura : Didàctica de les Arts Plàstiques I.

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

Mestre Educació Física i Llingües Estrangeres. Troncal, 2n semestre, 1r i 2n curs, 4 crèdits.

Departament: Didàctica de l'Expressió, Musical, Plàstica i Corporal

Professors: Núria Batlle i Joan Bidart.

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

- Experimentar i comprendre la pràctica de l'art com un camí de descoberta o procés en diferents etapes.
- Conèixer i aplicar creativament les tècniques i llenguatges de les arts plàstiques.
- Planificar, desenvolupar, i analitzar reflexivament propostes curriculars innovadores d'educació artística a l'etapa 0-6
- Reflexionar entorn la vessant cultural, crítica, procedimental i didàctica de l'àrea, com a part integrant de la formació humana.
- Ser reflexiu, crític i sensible envers l'art i la cultura visual.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

- I. Coneixements, contextos de l'art, l'educació i la infància.
  - Relacions entre art i educació
  - Contextos socials, històrics, culturals, expositius i biogràfics de l'art i l'educació.
  - Conceptes de l'educació artística (percepció, representació, expressió, interpretació, comprensió, reconstrucció)
  - Les obres d'art com a forma de coneixement.
  - Teories del desenvolupament i aprenentatge dels infants en el camp de l'educació artística i estètica (estadis, motivació, bastides, coneixements previs, transferències, etc.)
- II. Formació en la pràctica artística
  - Procediments i tècniques de les arts plàstiques (dibuix, pintura, escultura, fotografia, etc.) per expressar idees, emocions i sentiments.
  - Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístics i contextos culturals.
  - Aprenentatge dels processos de creació de l'art com una via de coneixement amb diferents etapes i estratègies.
- III. L'educació artística a l'escola infantil
  - El currículum d'educació artística a l'etapa d'infantil.
  - Metodologies, processos i estratègies del mestre d'educació artística i dels infants. -Intervenció reflexiva i crítica per produir projectes artístics des d'una visió integrada del currículum dins de l'etapa d'infantil.
  - Vincles entre escoles, museus i centres culturals a través de l'ampliació social dels espais d'aprenentatge.
  - Atenció a la infància i reconeixement de la diversitat de necessitats i identitats.
  - Avaluació del procés d'aprenentatge.

3. Avaluació

- Es realitzarà una activitat d'avaluació inicial per detectar els coneixements previs de les estudiants mitjançant preguntes - L'assistència i participació a les sessions d'aula i a les tutories és bàsica per a assolir els coneixements de la matèria i per poder fer una avaluació continuada del procés de treball de cada estudiant -En aquesta assignatura s'avaluaran les aportacions de l'alumnat en els processos de treball cooperatiu a l'aula i la corresponsabilitat en l'aprenentatge de les companyes -L'avaluació en aquesta assignatura es basa en la valoració de les competències assolides per les estudiants en els diferents treballs pràctics i teòrics -L'avaluació dels treballs pràctics consisteix en el seguiment dels exercicis relacionats amb l'art (propis de taller: dibuix, pintura, escultura...) i l'educació (didàctica i currículum) efectuats per l'alumna -L'avaluació dels treballs teòrics inclou la valoració dels comentaris i l'anàlisi de textos i obres d'art, reflexions sobre les lectures del curs i preparacions de visites a exposicions -Es prioritzarà la reflexió i la conscienciació sobre el propi procés d'aprenentatge en relació als continguts de l'àrea i al paper de la mestra a l'escola infantil, potenciant l'autoaprenentatge i l'autoavaluació -L'estudiant ordenarà el seu procés individual d'aprenentatge a través d'una carpeta i seleccionarà les evidències i fonts per a reconstruir aquest procés.

4. Fonts d'informació bàsica

Materials audiovisuals i documental en general

Bibliografia recomanada

AGIRRE, I. (2000). Teorías y prácticas en educación artística: ideas para una revisión pragmática de la experiencia estética. Pamplona: Universidad de Navarra. ALBERS, J. (1979). La interacción del color. Madrid: Alianza. ARGAN, G. C. (1976). El arte moderno. València: F. Torres. ARNHEIM, R. (1979). Arte y percepción visual. Madrid: Alianza. ARNHEIM, R. (1986). El pensamiento visual. Barcelona: Paidós. ARNHEIM, R. (1989). Consideraciones sobre la educación artística. Barcelona: Paidós. ATKINSON, D. (2002). Art in Education. Identity and Practice. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. BERGER, R. (1976). El conocimiento de la pintura: El arte de verla (Volum I). Barcelona: Noguer. BRADLEY, B. S. (1989) Concepciones de la infancia. Madrid: Alianza. CALMY, G. (1977). La educación del gesto gráfico. Barcelona: Fontanella. CAMP, J. (1982). Dibujar con los grandes maestros. Madrid: Blume. CANNELLA, G. S. (1997). Deconstructing Early Childhood Education. Social Justice & Revolution. Nova York: Peter Lang. CIRLOT, L. (1988). Las claves de las vanguardias artísticas en el siglo xx. Barcelona: Ariel. CLARK, K. (1979). Civilización (2 vols). Madrid: Alianza. CURRAN, J.; MORLEY, D. i WALKERDINE, V. (1998). (Comps). Estudios culturales y comunicación. Análisis, producción y consumo de las políticas de identidad y el posmodernismo. Barcelona: Paidós. DALTON, P. (2001). The Gendering of Art Education. Modernism, Identity and Critical Feminism. Buckingham & Philadelphia: Open University Press. DAUCHER, H. (1985). Modos de dibujar (6 vols). Barcelona: Gustavo Gili. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (1993). Educació Infantil: Currículum. Generalitat de Catalunya. DONDIS, D.A. (1976). La sintaxis de la imagen. Barcelona: Gustavo Gili. DUNCUM, P. (2002). "Children Never Were What They Were: Perspectives on Childhood". A Y. Gaudelius i P. Speirs (Eds.). Contemporary Issues in Art Education. Nova York: Prentice Hall. EDWARDS, B. (1994). Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Barcelona: Urano. EFLAND, A. D. (1996). "El currículum en red: una alternativa para organizar los contenidos de aprendizaje". Revista de Cooperación educativa Kikirikí, 42-43, 96-109. EFLAND, A. (2002). Una historia de la educación del arte. Barcelona: Paidós. EFLAND, A. (2004). Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum. Barcelona: Octaedro. EFLAND, A.; FREEDMAN, K. i STUHR, P. (2003). La educación en el arte postmoderno. Barcelona: Paidós. EISNER, E. (1995). Educar la visión artística. Barcelona: Paidós. ELLSWORTH, E. (2005). Posiciones en la enseñanza. Diferencia, pedagogía y poder de la direccionalidad. Madrid: Akal. ESCORIZA NIETO, J. BOJ, C. (1993). Expresión y representación de la actividad gráfica infantil. Barcelona: PPU. FERNÁNDEZ, A.; BARNECHEA, E. i HARO, J. R. (1994). Història de l'art. Barcelona: Vicens Vives. FREEDMAN, K. (2003). Teaching Visual Culture, Curriculum Aesthetics and the Social Life of Art. New York: Teachers College Press. GARDNER, H. (1987). Arte, mente y cerebro. Barcelona: Paidós. GARDNER, H. (1994). Educación artística y desarrollo humano. Barcelona: Paidós. GIROUX, H.A. (1997). Cruzando límites: trabajadores culturales y políticas educativas. Barcelona: Paidós. GOMBRICH, E.H. (1979). Arte e ilusión. Barcelona: Gustavo Gili. GOMBRICH, E.H. (1980). Historia del arte. Madrid: Alianza Forma. GOODSON, I.F. (1995). Historia del Currículum. La construcción social de las disciplinas escolares. Barcelona: Pomares-Corredor. GOODSON, I. F. (1997). El cambio en el currículum. Traducción de Lucila Recart. Barcelona: Octaedro, 2000. HARGREAVES, D. J. (1991). Infancia y educación artística. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia. HEILNET, G. (1979). Maestros creativos -Alumnos creativos. Argentina: Kapelusz. HERNÁNDEZ, M. (Coord.) (1995). El arte de los niños. Madrid: Fundamentos. HERNÁNDEZ, M.; SÁNCHEZ, M. (Coord.) (2000) Educación artística y arte infantil. Madrid: Fundamentos. HERNÁNDEZ, F. (2003). Educación y cultura visual. Barcelona: octaedro. HERNÁNDEZ, F.; JÓDAR, A. i MARÍN, R. (Coord.) (1991). ¿Qué es la educación artística? Barcelona: Sendai. HUGHES, R. (2000). El impacto de lo nuevo. Barcelona: Galaxia Gutenberg. Círculo de Lectores. JOVÉ, J. J. (1994). El desarrollo de la expresión gráfica. Barcelona: ICE-Horsori. KANDINSKY, W. (1975). Punto y línea sobre el plano. Barcelona: Barral. KELLOG, R. (1987). Análisis de la expresión plástica del preescolar. Madrid: Círculo. LAMBERT, R. (1985). Introducción a la Historia del Arte. Barcelona: Gustavo Gili. LOWENFELD, V. i LAMBERT, R. (1980). Desarrollo de la capacidad creadora. Buenos Aires: Kapelusz. LUKE, C. (Comp.). (1999). Feminismos y pedagogías en la vida cotidiana. Madrid: Morata. LUQUET, G.H. (1978). El dibujo infantil. Barcelona: Médico Técnica. LURÇAT, Liliane (1980). Pintar, dibujar, escribir, pensar. Madrid: Círculo. MIRZOEFF, N. (2003). Una introducción a la cultura visual. Barcelona: Paidós. PARSONS, M. J. (2002). Cómo entendemos el arte. Barcelona: Paidós. POLLOCK, G. (1988). Vision and Difference. Femininity, Feminism and the Histories of Art. Londres i Nueva York: Routledge. POLLOCK, G. (1999). Differencing the Canon: Feminist Desire and Writing of Art's Histories. London: Routledge. READ, H. (1982). Educación por el arte. Barcelona: Paidós. RIFÀ VALLS, M. (2002). "Una alternativa para la formación de las educadoras de arte: la comprensión de las obras de arte desde un discurso intercultural y de género en la etapa de Infantil". Aula, 116, 18-20. SÁNCHEZ BLANCO, C. (2000). Dilemas de la educación infantil (Vol. 1 i 2). Sevilla: Publicaciones del M.C.E.P. SANCHO, J.M. i HERNÁNDEZ, F. (1993). Para enseñar no basta con saber la asignatura. Barcelona: Paidós. SILVA, T.T. Da (2001). Espacios de identidad. Nuevas visiones del currículum. Barcelona: Octaedro. STOREY, J. (2002). Teoría cultural y cultura popular. Barcelona: Octaedro. TORRES, M. i JUANOLA, R. (1998). Dibujar: mirar i pensar. Barcelona: Rosa Sensat. TORRES, M. i JUANOLA, R. (1998). Una manera d'ensenyar arts plàstiques a l'escola. Barcelona: Rosa Sensat. TRAFÍ, L. (2002). "Comprendre críticament les obres d'art més enllà d'un model modernista d'interpretació". Perspectiva escolar, 269 (november), 12-20. VIGOTSKI, J. (1982). La imaginación y el arte en la infancia. Madrid: Akal. WALKER, J. i CHAPLIN, S. (2002). Una introducción a la cultura visual. Barcelona: Octaedro. WALKERDINE, V. (1996). School Girls Fictions. London: Verso. WALKERDINE, V. (1998). Daddy's Girl. Young Girls and Popular Culture. Cambridge (Mass.): Harvard University Press. WIDLOCHER, D. (1978). Los dibujos de los

niños. Barcelona: Herder. WILSON, B. (2003). "Of Diagrams and Rhizomes: Visual Culture, Contemporary Art and the Impossibility of Mapping the Content of Art Education". *Studies in Art Education*, 44 (3). WOODFORD, S. (1989). *Cómo mirar un cuadro*. Barcelona: Gustavo Gili.